

Színházi esték

Egymást érik — sőt, utol is érik — a bemutatók. És — a program alapján — sok érdekességet ígérő színházi évad eddig „tartja a szavát”; mint ahogy tartja magát ahhoz is, hogy őrzi sokszínűségét. A következő két bemutató, amelyről szólunk, a jelenlegi színházi két legerősebb ágát, két egymással vitatkozó vonula-

tát jellemzi. A hagyományosabb színházi Goldoni darabját használja „ürügyül”, a modern, komplexnek is nevezhető pedig Shakespeare-t. Az előbbit a Nemzeti Színház mutatta be a Fővárosi Művelődési Házban, az utóbbit pedig a Kaposvári Csiky Gergely Színház. Rendezők: Major Tamás, illetve Ács János.

Két úr szolgálja

Kellemes, felhangok nélküli nevetésre számíthat az ember, ha Goldoni darabjához megy. Ez az előadás a következőképpen kezdődik: Csurka László (a későbbi *Pantalone* alakítója) cirkuszi porondmesterként lép a színpadra, és sorban előszólítja mutatványosait. Széles mosollyal feléjük int — mire a mutatványos azonnal hibázik: leesik a bot tetejéről a tányér, elgurul a labda... A porondmester mosolygós szája lebiggyed. És végül — maszkot öltve — magát a darabot „szólítja”. Ez pedig biztos produkció, „tutira” megy.

Eddik volt igazán jó az előadás. Érdekes, és szentségtörő módon elgondolkodtató. A többi, a velencei bonyolult szerelmi históriát mostanra kissé betemette a por. Viszont — a korábbi kudarcral végződő mutatvány után — könnyed, nevetető, amolyan gondúzó szórakozás.

Márton András Truffaldinója, a vígjátéki szolga szövegeibe bújtatott hosszú — esetleg örök — életű bohócfigurája — telitalálat. A színész — ha netán létezik számára skatulya — hát itt igazán képességei leg-

javát adhatja, beleértve még fizikumát, mozgáskultúráját is. Nem vitás, ő az előadás lelke, mozgatója, nemcsak szöveg szerint, hanem a színpadon is. A többiek, például a hagyományos szerepkörű apa — szerelmes fia párost alakító *Benedek Miklós* és *Szacsvay László* tökéletesen érzik és értik ezt az olaszos, déli vígjátéki stílust, ugyanúgy, mint a szintén szerelmes és kissé engedetlen leány apukáját játszó *Csurka László*. A szerelméért leginkább sirással harcoló *Clarice* alakjában a főiskolás *Tóth Enikő* kissé túlságosan is komolyan veszi a történetet — szükségtelenül.

A kalandos életű, hányatott sorsú, végül persze egymásra találó szerelamespárt *Csomós Mari* és *Dörner György* játssza. A két kiváló színész mintha egy másik drámából pottyant volna ide — például egy Shakespeare-ből —, és itt nem tudnak mit kezdeni magukkal. Tehetségük a legkülönbek közé tartozik a színpadon — csak nem ez a „stílusuk”. Itt nem jók, disszonánsak.

A rendező Major Tamás hatásos — és feltehetően sikeres — előadást hozott létre.

Szentivánéji álmom

Amit legelőször el kell mondani: nem láttam — nem is láthattam — *Peter Brook* színház történeti fordulópontot jelentő Szentivánéji álmom című előadását.

Viszont hittem — nyilván sokakkal együtt —, hogy Shakespeare egyik legnagyobb darabjából sok újat egy színházi előadás már nemigen mondhat. Többek között erre is rácsáfolt a kaposváriak előadása.

Először is: **Eörsi István** „mai színpadra alkalmazta” a darabot és Arany fordítását is. Olyan alázattal és hozzáértéssel, hogy munkája nyomán *Arany sorai* *szólnak erősebben és Shakespeare gondolatai maiban*. Másodsor: *Puck* — vagy *Robin pajtás* — mesterkedései nyomán ez a szentivánéji álmom bizony nem ajándékozta meg a szereplőket — s a nézőket sem — a bú- és álmofelejtő felébredéssel. Amikor a négy szerelmes végül is párokra osztva nézi a mesteremberek színjátékát, aligha lehet eldönteni, vajon, ki kibe szerelmes igazán, ki kihez tartozik. Az egy kupacban heverő fiatalok bizarr bizonytalansága, kaján „félreincselkedő” gesztusaik *nagyon is valóságossá teszik az álombeli eltévelyedéseket*.

Színészi bravúrok halmaza — mondhatnánk az alakításokra, pedig a legnagyobb bravúr éppen az, hogy mindenki egyenként volt képes lemondani saját sikeréről, az előadás sikeréért. Így aztán előadásbeli bravúr tanúi lehetünk, ahol a rendező, *Ács János* olyan darabértelmezést állított színpadra, sikerrel, ami nemcsak fanyarságával, szkepticizmusával, hanem szelíd, át gondolt, féken tartott erotikájával is elüt az eddigiektől. A vaskos disznóságoknak nyoma sincs:

ehelyett *Zuboly* — számár képében — *Puckkal* a hátán teszi magáévá *Hippolyta-Titániát*. S az már csak természetes, hogy ebből az álomból nem lehet igazán felébredni.

Puckot — *Ács János* értelmezését elfogadva — sajnáljuk kissé: hatalma minden, öröme semmi. *Bezerédy Zoltán* ehhez híven csetlik-botlik a színpadon. A kettős királyi párt *Rajhona Ádám* és *Olsavszky Éva* játssza; *Rajhona* helyenként mefisztói irányítója, másutt fausti kiszolgáltattja az eseményeknek. *Olsavszky* „korához méltó” bölcs nyugalommal gondol vissza eltévelyedésére. A *Hermia*—*Heléna* páros hisztériás-ve-rekedős nagyjelenetében egyszerre karikatúráj és szoborszerű emlékműve nemének; *Csákányi Eszter* és *Básti Juli* ilyen kitűnő játékkal nem lépett még színpadra. Minden mozdulatuk játszik; egyetlen előadáson kívüli pillanatok sincs. Éppúgy, mint a *Zubolyt* játszó *Lukács Andornak*, aki — a tavalyi *Halmi* után — már nem is meglepetés. Jók a többiek is, kivált *Vackor* takácsként *Jordán Tamás*.

Mitől modern ez az előadás? Attól, hogy jelzett díszletekkel látványra is képes? Attól, hogy színészeinek nemcsak a manírjára, hanem a teljes egyéniségére is igényt tart? Attól, hogy végig összpontosítani tud arra, amit mondani akar, s nem enged a pusztá játék csábításának? Attól, hogy az eddigi értelmezések mellé még egyet odaállít? Feltehetően attól, hogy minderre együtt, *színházi együttesként képes*. Valamint attól, hogy van bátorsága — és ereje is — egy majdnem le-tűntnek tudott színházi eszményhez visszanyúlni: *a közösségi színházhoz*.

Csáki Judit